

ГОДИШЊЕ ИСТРАЖИВАЊЕ О ПОТРОШЊИ ГРАЂЕВИНСКОГ И ПОГОНСКОГ МАТЕРИЈАЛА

ПРАВНИ ОСНОВ

Истраживање се спроводи на основу Закона о званичној статистици („Сл. гласник РС“, бр. 104/2009), и Програма званичне статистике у периоду од 2016. до 2020. Године (“Службени гласник РС” бр. 55/15).

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ статистичког истраживања

С обзиром на то да је грађевинарство велики потрошач разноврсних материјала и услуга, истраживање потрошње у грађевинарству омогућава да се дође до сазнања о великом делу тржишта репродуктивних материјала и бројним особеностима грађевинске технологије. Стога је циљ овог истраживања да обезбеди обавештења о променама у нивоу и структури утрошака у грађевинарству. Тај општи циљ постиже се прикупљањем података о потрошњи грађевинског и погонског материјала (за више од 100 различитих врста).

Извештајне јединице и статистичке јединице

Извештајне јединице су привредна друштва и предузетници која су у току године за коју се подноси извештај изводила радове новоградње, доградње, реконструкције, адаптације, модернизације, великих поправки и редовног одржавања. Статистичке јединице су предузећа и јединице врсте делатности (КАУ).

Садржај статистичког истраживања

Количине уграђеног грађевинског и погонског материјала, вредност уграђеног материјала, количина залиха на крају извештајне године и просечне цене утрошеног материјала. *Материјал* о ком се прикупљају подаци груписан је према врсти.

Метод, време и извори за прикупљање података

Подаци се прикупљају у годишњој периодици. Користе се годишњи упитници ГРАЂ-13.

Обавеза заштите индивидуалних података

Обавеза заштите индивидуалних података темељи се на члану 3. одредбе за заштиту давалаца података, члановима 44, 45, 46, 47, 48. и 49. одредбе о поверљивости Закона о званичној статистици („Сл. гласник РС“, бр. 104/2009).

Списак и дефиниције основних обележја – индикатора

Материјал за који се прикупљају подаци груписан је према врсти у следеће групе:

1. елементи за зидање,
2. елементи за таванице и сводове,
3. префабриковани елементи и готове конструкције,
4. везивни материјал,
5. агрегати и профилисани материјал од камена,
6. материјал за армирање и причвршћивање,
7. дрвена грађа,
8. изолациони материјал и премази,
9. материјал за покривање кровова,
10. материјал за подове и облагање зидова,
11. материјал за инсталације воде, канализације, грејања и вентилације,
12. материјал за инсталације јаке и слабе струје,
13. остали материјал и елементи за уграђивање, и
14. утрошени погонски материјал.

У оквиру групе, материјал је даље разврстан у одговарајући број подгрупа. На пример, у оквиру групе *елементи за зидање* налазе се следећи материјали: пуна опека, опека – шупља, фасадна опека – пуна, шупљи блокови (на бази глине), фасадни блокови, опека и блокови на бази цемента, шљаке и згуре, и опека и блокови од осталих материјала (керамзит, сипорекс и др.).

За сваки наведени материјал у упитник се уносе подаци о *ушрошеној количини, вредности, залихама и просечној цени*. Количина уграђеног, односно утрошеног материјала исказује се у јединицама мере које су одштампане у самој табели на обрасцу. Од пресудног је значаја да се прикажу подаци о количини стварно употребљеног материјала у извештајном периоду, а не набављеног материјала.

Уколико се нека од јединица мере разликује од јединица мере у којима су ти материјали исказани за књиговодствене потребе, треба их прерачунати на основу норматива који постоје у пракси. Један блок нестандартног формата прерачунава се на стандардни на основу запремине. Ако по својој запремини замењује три опеке нормалног формата (димензије 25 x 12 x 6,5), онда се број таквих блокова множи са три.

Уколико је јединица мере у којој извештајна јединица евидентира бензин и дизел гориво литар, прерачунавање у тоне врши се на основу следећих коефицијената: 1 литар бензина = 0,741 kg; дизел гориво: 1 литар Д-1 = 0.822 kg; 1 лит. Д-2 = 0,839 kg.

Вредности уграђеног, односно ушрошеног материјала исказује се у стварним ценама, на основу фактуре. Уколико предузеће евидентира набављен и утрошен материјал у планским ценама, треба да га искаже у стварним ценама. У вредност материјала укључују се и трошкови транспорта до главног стоваришта извештајне јединице или до градилишта.

Количина залиха на крају године представља неуграђен материјал, било да се налази на градилиштима, било да је враћен у централни магацин.

Просечна цена у динарима добија се дељењем вредности утрошеног материјала са количином утрошеног материјала, што је дефинисано на самом обрасцу.

Ниво репрезентативности података (*иеријоријални и КД*)

Подаци се обрађују за Републику Србију, централну Србију и АП Војводину.

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Усаглашеност са међународним препорукама, стандардима и праксом

У 2002. години измењена је и допуњена листа материјала у циљу њеног осавременавања и прилагођавања новој Номенклатури индустријских производа. Овим интервенцијама није поремећена упоредивост временских серија.

ОПИС ОРГАНИЗАЦИЈЕ ИСТРАЖИВАЊА

Органи за спровођење истраживања (*одговорни произвођач званичне сјаиисџике*)

У припремама и спровођењу овог истраживања учествују Републички завод за статистику, Сектор за статистику АП Војводине и подручна одељења завода за статистику, Градски завод за информатику и статистику Београда, као и извршиоци истраживања, односно одговорна лица у извештајним јединицама.

Обавезност давања података

Обавеза давања података темељи се на члану 26. а казнене одредбе за одбијање давања података или давање непотпуних и нетачних података на члану 52. Закона о званичној статистици („Сл. гласник РС“, бр. 104/2009).

Роковник основних фаза спровођења истраживања

(укључујући љубликовање љогаџака)

- Рок да извештајна јединица достави попуњен упитник ГРАЂ-13 надлежном статистичком органу је 01. мај за претходну годину.
- Рок да подручна одељења и Градски завод за информатику и статистику Београда доставе унете и преконтролисане извештаје Републичком заводу за статистику је 01. јул, а за Сектор за статистику АП Војводине 01. август.
- Рок за израду резултата је 15. септембар.

Упитник

При спровођењу годишњег истраживања о потрошњи грађевинског и погонског материјала користи се образац Годишњи извештај о потрошњи грађевинског и погонског материјала (ГРАЂ-13).

Упутство за попуњавање упитника

Извештајна јединица попуњава један образац за сав грађевински материјал који је уграђен у објекте на којима је изводила радове, односно за сав утрошени материјал, без обзира на то да ли је материјал набавила сама, посредством инвеститора или га је сама произвела.

Извештајем се не обухвата материјал књиговодствено евидентиран и другом предузећу по било ком основу уступљен, као ни материјал који је већ једном употребљен (нпр. од порушене грађевине).

Утрошак грађевинског и погонског материјала приказује се за цело грађевинско предузеће које подноси извештај, укључујући и утрошак електричне енергије и огревног материјала за заједничке службе. Неграђевинска предузећа приказују утрошак грађевинског материјала само за пословне јединице које изводе грађевинске радове, као и утрошак погонског и осталог материјала само за њене потребе.

У табелу се уписују подаци за све одштапане врсте материјала, на основу евиденције материјалног књиговодства, без обзира на то да ли је извештајна јединица за коју се подноси извештај материјал купила, сама произвела или га је добила од инвеститора. Уколико се даје податак за префабрикован елемент или нпр. малтер и бетон, не треба приказивати материјал који је утрошен за њихову производњу (цемент, песак, шљунак и др.).

Уколико извештајна јединица због специфичности посла има значајан утрошак неких материјала који нису обухваћени предвиђеним позицијама, потребно је да се утрошак тих материјала упише у за то предвиђену табелу на крају обрасца „Материјал с већим утрошком, а није обухваћен предвиђеним позицијама“.

Списак номенклатура и класификација које се користе у истраживању (са обавештењем где се могу пронаћи)

- Класификација делатности: регистар предузећа, установа и других правних лица, регистар радњи, Републички завод за статистику, и Службени гласник, 1997. год.
- Номенклатура индустријских производа, Методологије и стандарди, свеска бр. 1, 2003. год.

Класификације су доступне на сајту Републичког завода за статистику (www.stat.gov.rs).

Списак публикација у којима се објављују методологија и резултати истраживања (у штампаном облику и/или у оквиру интернет презентације)

Детаљна методолошка објашњења овог истраживања налазе се у едицији РЗС Методологије и стандарди: Годишње истраживање о потрошњи грађевинског и погонског материјала, свеска бр. 24/2007.

Резултати обраде истраживања о потрошњи грађевинског и погонског материјала објављују се у Статистичком годишњаку Србије, као и на веб сајту Републичког завода за статистику.

Контакт особа – Дејана Ђорђевић, локал 260